

Judici a la mesa d'HB

El Tribunal Suprem iniciarà aviat el judici contra la direcció d'HB. L'estratègia de tensió d'ETA ha provocat que, malgrat la polèmica entorn del procés, molts sectors bascos guarden silenci davant un contenciós que pot fer trontollar l'escenari polític d'Euskadi.

“La primera clau per a la mediació i la resolució de conflictes és escoltar i entendre l'altre. És un punt de partida universal, perquè si no es reconeix l'altre com a interlocutor, no hi ha mediació ni discussió possible”, deia l'ex-primer ministre francès Michel Rocard, a l'inici de l'estiu. Aquesta afirmació ens trasllada al moment actual en què tota la direcció d'Herri Batasuna –formació que representa el 15% de l'electorat basc– serà jutjada per diferents acusacions, entre les quals hi ha la difusió d'un vídeo d'ETA en què aquesta organització dóna a conèixer una proposta per superar el conflicte polític i violent existent a Euskal Herria.

El contenciós judicial (polític?) té el seu origen en una ordre del jutge Baltasar Garzón en què exigia –el dia 15 de febrer de 1996– el segrest del dit vídeo. El contingut de la cinta –la denominada Alternativa Democràtica– era el mateix que mesos abans –abril de 1995– havia estat publicat pel diari *Egin* i, posteriorment, citat en molts mitjans de comunicació espanyols. Solament variava el format.

En opinió dels advocats de la coalició, “en els darrers vint anys desenes de mitjans de comunicació han prestat veu i imatge a ETA quan han reproduït els seus comunicats o han publicat entrevistes amb els seus dirigents, i aquesta pràctica no s'ha entès mai com un delictes ni d'apologia ni de col·laboració amb banda armada”.

Com diu el periodista català Antoni Bastida –poc sospitós de prestar suport a les estratègies d'ETA o d'HB– en el seu llibre *Terror i negligència, Hipercor i la construcció periodística d'ETA*, “el pretès de-

licte d'HB ha estat la difusió d'una opinió, que ni tan sols és la d'ells, és a dir, que la seva actuació no ha estat com a emissors, sinó com a canals”. Per tant, la qüestió que es planteja és si es tracta d'un delictes d'opinió o hi ha una base jurídica real per incriminar la Mesa Nacional d'HB en el presumpte delictes de col·laborar amb ETA. Es tracta d'un “procés polític” contra la direcció abertzale, com diuen en les files d'HB, o es tracta d'una acció judicial empresa per un poder que presumeix de ser independent?

El judici a la Mesa Nacional

El fiscal demana vuit anys de presó per a cada membre de la Mesa d'HB per “col·laboració amb banda armada”.

d'HB en el Tribunal Suprem que s'iniciarà aviat, i en què els dirigents de la formació hauran d'afrontar una petició fiscal de vuit anys de presó per cada un dels *ma-haikides* (membres de la Mesa), plana sobre l'escenari polític i social basc, per la incidència que pot tenir l'empresonament de la direcció d'HB. Tant per als defensors com per als detractors de la línia política del Moviment Basc d'Alliberament Nacional (MBAN), aquest s'ha convertit en un dels temes candents de la seua agenda: té

cap sentit que jutgen tota la Mesa Nacional per difondre un vídeo que mostra una proposta d'ETA per superar el conflicte del País Basc? Què pot passar en el cas hipotètic que tota la direcció d'HB siga empresonada? Són les preguntes que es fa més d'un basc. Uns, des de la discrepància, d'altres, des de l'acceptació dels plantejaments polítics del MBAN, opinen que el procés està fora de lloc, jurídicament no és sostenible i, fins i tot que provocaria una agudització de la tensió ja massa elevada des dels esdeveniments de l'estiu passat. També hi ha qui, independentment de l'existència o no d'una base jurídica sòlida, desitja que les instàncies judicials apliquen un sever correctiu a HB.

Acusació i defensa. Les conseqüències que pot tenir el dit procés en l'àmbit polític basc creen una atmosfera d'incertesa notable en els diferents àmbits de la vida social i política basca. A gairebé ningú no li agrada com van les coses, sobretot des del mes de juliol. Però pocs s'estimen més un escenari en què la direcció d'HB estiga entre reixes. El procés judicial obert té l'origen en l'obertura d'unes diligències d'investigació per part del Tribunal Superior de Justícia del País Basc al febrer de 1996, les quals, per ordre del fiscal general de l'estat, van ser traslladades a l'Audiència Nacional perquè es va considerar que la difusió del vídeo d'ETA per part d'HB podria constituir un delictes de “col·laboració amb banda armada”. Al seu torn, el jutge Garzón també va considerar delictius els dos vídeos que HB va elaborar per als espais electorals gratuïts dels comicis generals del 3

de març de 1996, com també una falca radiofònica electoral de la coalició. Però no acaba aquí. A aquesta causa s'incorporaren també dos comunicats emesos per HB després dels assassinats del dirigent socialista Fernando Múgica Herzog i de Francisco Tomás y Valiente. En opinió de Garzón, es tracta del desplegament d'una estratègia conjunta, "una mena de conjunció d'actuacions ideològiques i intel·lectuals, d'una banda, i operatives o materials, de l'altra, que formen un tot indissoluble". En aquest sentit, el fiscal manté que hi ha indicis que podrien provar l'existència d'un delictes de "col·laboració amb banda armada", i sol·licita vuit anys de presó major per a cada dirigent de la coalició. Els mateixos que demanen els fills de Múgica Herzog, també presents com a acusació, mentre que l'Asociación de Víctimas del Terrorismo estima que hi ha dos delictes diferents de col·laboració i pertinença a banda armada pels quals demana —a més de la dissolució d'HB— penes de dotze i de deu anys respectivament.

Judici polític? A començament de febrer de 1997 tota la Mesa Nacional d'HB va ser empresonada —Idígoras un anys abans—. Dos mesos més tard pagaven una fiança de 29 milions de pessetes i eren alliberats. No hi havia cap delictes per empresonar-los, simplement els van detenir "per la pretensió d'eludir la presentació davant l'instructor del cas quan foren cridats a declarar". Per a la defensa de la Mesa Nacional d'HB, formada pels advocats Inigo Iruin, Miguel Castells i Ione Goirizelaia, l'actuació d'HB s'emmarca dins de l'exercici legítim de drets fonamentals, com el dret a la llibertat d'expressió i d'informació o a la llibertat ideològica. Inigo Iruin afirmava en una entrevista recent que "és transparent que el govern espanyol vol un escenari polític per al mesos vidents en què l'escapçament de l'esquerra abertzale es constitueca en el detonant d'una crisi interna en el MBAN".

HB ha començat a desenvolupar una activitat diplomàtica gairebé

sense precedents per aconseguir convèncer els diferents sectors de la població basca que el procés es tracta d'un "judici polític pur", contra la coalició abertzale. Així, a partir de dilluns 29 de setembre es posa en marxa l'Askatasunaren Hamabostaidia (quinzena per la llibertat), que pretén denunciar —encara no han especificat com ho faran— el judici contra la direcció d'HB. També han instat els partits polítics bascos, llevat del PP i del PSOE —que "ja han pres posició", segons HB— perquè es manifesten públicament sobre el judici. "No hi ha un camí mitger, o van a favor o en contra", segons HB.

La Plataforma en Favor de la Llibertat d'Expressió en Euskal Herria, formada per diferents personalitats basques, ha aplegat ja prop d'un miler d'adhesions de persones molt diverses, tant del País Basc com de l'estat espanyol i de diferents països estrangers. Cantants com Mikel Laboa o Benito Lertxundi o escriptors com Martin Ugalde s'han sumat a la iniciativa promoguda per la Plataforma. Però no tots opinen en veu alta. Els partits polítics —del PNB a IU consideraren positiva l'"Alternativa democràtica" i fins i tot instaven a tenir-la en compte— diuen i no diuen. ETA els ho ha posat difícil.

Els moviments socials i sindicats —Elkarri, ELA...— han estat més agosarats, però ETA també els ha complicat el marge de maniobra. Amb una mà ha mostrat la seua proposta de pau, i amb l'altra ha colpejat repetidament en diferents direccions. Al capdavant les accions violentes han provocat l'afartament generalitzat, fins i tot en sectors que, tot i discrepar dels mètodes d'ETA, s'haurien pogut manifestar aquests dies contra el procés. Múgica Herzog, Tomás y Valiente, Aldaia, Ortega Lara..., però sobretot Miguel Ángel Blanco. I la gent ha dit prou. Molts han trobat a faltar que, al costat de la proposta per la superació del conflicte, ETA no haja mostrat gestos de distensió i, ben altrament, haja apostat per la generalització del patiment. "M'estime més no dir res, ni a favor ni en contra; si hem de parlar del judici, cal parlar de tot", afirmava un personatge de l'escena comunicativa basca que pretenia mantenir l'anonimat. HB, el MBAN i ETA ha estirat molt la corda, en opinió de diversos analistes bascos i avui ha situat en una opinió difícil els qui, en una altra situació, no haurien dubtat a rebutjar un judici que, sembla evident, té tints polítics.

Segons molts analistes bascos, el procés contra la Mesa Nacional d'Herri Batasuna pot provocar una agudització de la tensió al País Basc. Pocs desitgen un escenari en què la direcció abertzale estiga entre reixes.

Inaki Gorostidi